
Kutsehariduse diplomite tunnustamiskriteeriumid rahvusvahelisel tasemel

(R3)

LEONARDO DA VINCI Uuendussiirde projekt
**“RELATE – PROMOTING THE RECOGNIZABILITY OF LEARNING OUTCOMES FROM VOCATIONAL EDUCATION TO HIGHER
EDUCATION” („KUTSEHARIDUSE ÕPIVÄLJUNDITE TUNNUSTAMINE KÕRGHARIDUSES“)**
Toetusleping number: DE/11/LLP-LdV/TOI/147640

Täiendav informatsioon „RELATE“ projekti kohta asub meie veebilehel
www.relate-project.eu

Projekti on rahaliselt toetanud Euroopa Komisjon. Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav selles sisalduva informatsiooni kasutamise eest.

Dokumendi liik:	Tulemused nr. 3 (R3)
Tööpakett:	3
Toimetaja:	Georgeta CHIRLEŞAN
Levitamise tasand:	Avalik
Staatus:	Lõplik
Koostamise kuupäev:	15.09.2014

Koostajad

	Nimi:	Organisatsioon:
1	Georgeta CHIRLEŞAN	UPIT
2	Dumitru CHIRLEŞAN	GIE
3	Mari-Liis KESKPAIK	TUHC
4	Hele LEEK-AMBUR	TUHC
5	Triin LAASI	TUHC
6	Sirje ELLERMAA	KRTC
7	Harald Tõru	KRTC
8	Karsten KOENIG	FHD
9	Bärbel DANGEL	FHD

SISUKORD:

	Lk
I. Lühikokkuvõte	4
II. Eesmärk	4
III. Metoodika	4
IV. Tulemused	5
Lühendite loetelu	10

I. Lühikokkuvõte

Tööpakett 3 (WP3) „*Varasemate projektide tulemuste jagamine ja võtmeküsimuste kokkuvõte*“ kujutab endast käesoleva projekti põhitulemuste kujunemise seisukohalt võtmepaketti. Selle tulemused on aluseks uuendussuure meetodikate ja tööriistade kujundamises. WP 3 tugineb nii dokumentide kui valdkonnaanalüüsile, mis viidi läbi Eestis, Saksamaal (Saksimaa) ja Rumeenias eesmärgiga koguda kasulikke andmeid partnerite varasemate VÕTA-teemaliste projektide kohta, hetkeolukorra kohta partnerriikides VÕTA rakendamisel kutseharidusest kõrgharidusse ning kutsehariduse diplomite tunnustamiskriteeriumite kohta.

Käesolev dokument on üleminekuaruanne, mis esitab kõigi partnerite kolmanda tööpaketi raames saadud uuringutulemused *kutsehariduse diplomite tunnustamiskriteeriumide kohta rahvusvahelisel tasemel*.

Nagu taotluses märgitud, on käesolev dokument tööpakettide 4 – 6, st. varasemate projektide tulemuste üleviimise ja kohandamise ning põhiküsimuste kokkuvõtte, eeltingimuseks Saksa, Eesti ja Rumeenia kontekstides.

Käesolev dokument kujutab endast projekti kolmandat tulemust ja osa WP3 tulemustekogumist.

II. Eesmärk

Dokumentide analüüsi eesmärk oli koguda informatsiooni ja praktikaid kutsehariduse diplomite tunnustamiskriteeriumite kohta rahvusvahelisel tasemel. Nagu ülal selgitatud, aitavad need kriteeriumid konsortsiumil paremini mõista reaalset olukorda sihtriikides ning kohandada tulemusi partnerriikidesse.

III. Meetodika

Dokumentide analüüs kutsehariduse diplomite tunnustamise kohta rahvusvahelisel tasemel saavutati Eestis, Saksamaal ja Rumeenias ühtse vormi alusel, mis oli kõigi partnerite poolt läbi arutatud ja kokku lepitud. Vorm ja uuringu läbiviimise selgitus sisalduvad partneritele antud WP3 andmete kogumise suunistes. Samuti rakendati intervjuusid sidusrühmadega ning nende tulemusi on kasutatud selle aruande koostamisel.

IV. Tulemused

Uuringutulemused¹ on järgnevalt esitatud partnerriikide kaupa.

(a) **Eestis:**

Hetkel eksisteerivad mehhanismid, protseduurid ja meetodikad teistes EL riikides omandatud/välja antud KHK diplomite tunnustamiseks

Üldjuhul ei ole Eestis vahet, kas eelnevad teadmised on omandatud riigisiselt või rahvusvahelisel tasemel. VÕTA avalduste hindamiskriteeriumid Tallinna Ülikoolis on samad nii riigisisese kui rahvusvahelise kogemuse puhul:

- Eelnev õpe ja selle käigus omandatu peab olema loogilises seoses mooduli/aine õpiväljunditega;
- Eelnev kogemus ja selle analüüs peavad tõestama, et kõik õpiväljundid on saavutatud;
- Avalduste vormid on täidetud korrektselt, tõendusmaterjal on autentne ja tõestab õpiväljundite omandamist.

(b) **Saksamaal:**

Hetkel eksisteerivad mehhanismid, protseduurid ja meetodikad teistes EL riikides omandatud/välja antud KHK diplomite tunnustamiseks

Saksa kultuuriministrite konverents pakub informatsiooni välisshariduse tasemete arvestamise kohta (Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen (ZAB)).²

Reguleeritud kutse (“reglementierter Beruf”) puhul on seadusega nõutav diplomi riiklik tunnustamine. Reguleeritud kutse puhul on juurdepääs ametile ja karjäär seotud teatud seadustes, regulatsioonides, sätetes kehtestatud professionaalsete kvalifikatsioonidega või ametinimetusega seadusega kaitstud³. Lasteaia- ja abiõpetajad (Heileroziehungspfleger) on reguleeritud kutsed⁴.

¹ Põhinevad partnerite poolt heaks kiidetud dokumendil „WP3 andmete kogumise juhised partneritele“

² Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen (ZAB) im Sekretariat der Kultusministerkonferenz, Graurheindorfer Straße 157, 53117 Bonn. Anrechnung <http://www.kmk.org/zab/unsere-aufgaben.html>.

³ Reguleeritud kutsete nimekiri asub järgmises andmebaasis: <http://anabin.kmk.org/anabin-datenbank.html>.

⁴ Sobivad asutused Saksimaal: *lasteaiaõpetajad*: Saxon state ministry of education, cultural affairs ja the saxon agency of education viie rajoonikontoriga. *sotsiaaltöötajad*: Saxon state ministry of education, cultural affairs and district office of the saxon agency of education in Zwickau.

Parandamaks välismaiste professionaalsete kvalifikatsioonide tunnustamist Saksamaal tekitas föderaalvalitsus tunnustamise võimaluse „Välismaiste professionaalsete kvalifikatsioonide hindamise ja tunnustamise parandamise seaduseelnõuga“. ⁵ Tunnustamiseseadusega loodi ühtne ja läbipaistev protseduur kõigile föderaalset reguleeritud ametitele. ⁶ „See annab aluse välismaise kvalifikatsiooni vastava saksa kvalifikatsiooniga võrdsustamiseks.“ ⁷

Tunnustamiseseadus hõlmab reguleeritud ameteid ja kutsekoolitust kaksiksüsteemis. Tunnustamiseseadusest on välja arvatud Saksamaa liidumaade (Länder) vastutusaladesse kuuluvad ametid. Liidumaad on vastu võtnud neid ameteid puudutavad oma seadused (lasteaija ja abiõpetajad on reguleeritud ametid ja liidumaade vastutusalas). Liidumaade tunnustamist puudutav seadusandlus hakkas kehtima 1. juulil 2014. ⁸ Eksisteerib veebileht (www.anerkennung-in-deutschland.de/html/en/index.php9), mis annab infot ametite ja tunnustamisprotseduuride kohta.

Pärast professionaalsete kvalifikatsioonide tunnustamist võib taotleja taotleda väljaspool kõrgharidust omandatud kompetentside hindamist ükskõik, millises Saksa ülikoolis nagu kirjeldatud WP3 tulemuses nr 1.

(c) Rumeenias:

Hetkel eksisteerivad mehhanismid, protseduurid ja meetodikad teistes EL riikides omandatud/välja antud KHK diplomite tunnustamiseks

Teistes riikides toimunud varasemate õpingute ja omandatud kvalifikatsioonide arvestamist rakendatakse järgmise isikute puhul:

- põgenikud;
- isikud, kel on täiendav kaitse;
- isikud, kes soovivad õpinguid jätkata;
- isikud, kes soovivad leida tööd.

Arvestamine tähendab välismaal omandatud diplomi või tunnistuse analüüsimist, selle võrdlemist Rumeenias väljastatud diplomitega, et välja selgitada tase, kuhu arvestamist taotlev inimene Rumeenia haridussüsteemis paigutub.

⁵ Gesetz zur Verbesserung der Feststellung und Anerkennung im Ausland erworbener Berufsqualifikationen vom 6. Dezember 2011. Bundesgesetzblatt I No 63, 2011

⁶ Federally regulated professions regiment and non-regiment professions.

⁷ <http://www.bmbf.de/en/15644.php>

⁸ <http://www.bmbf.de/en/15644.php>

Õpingute ja kvalifikatsiooni arvestamine järgib riiklikku ja Euroopa seadusandlust:

- Haridusseadus nr. 84/1995, taasavaldatud hilisemate muudatuste ja täiendustega;
- Valitsuse otsus nr. 366/2007, mis puudutab Haridus-, Teadus-, Noorte ja Spordiministeeriumi korraldust ja toimimist hilisemate muudatuste ja täiendustega;
- Valitsuse otsus nr. 49/1999 Diplomite Tunnustamise Ja Samaväärsuse Riikliku Keskuse (National Centre for Recognition and Equivalence of Diplomas) loomise kohta
- Haridus-, Teadus- ja Noorteministri korraldus nr. 4022/2008, mis kinnitab Diplomite Tunnustamise Ja Samaväärsuse Riikliku Keskuse organisatsiooni- ja toimimisreeglid;
- Seadus 172/1998 ratifitseerimaks *Kõrgharidusega seonduvate kvalifikatsioonide Euroopa regioonis tunnustamise konventsiooni (Convention on the Recognition of Higher Education Diplomas in the states of the European Region)*, mis võeti vastu Lissabonis 11. aprillil 1997
- Seadus 200/2004 diplomite ja professionaalsete kvalifikatsioonide tunnustamisest reguleeritud kutsealadel Rumeenias koos hilisemate muudatuste ja täiendustega;
- Seadus 122/2006 asüülist Rumeenias hilisemate muudatuste ja täiendustega;
- Valitsuse korraldus nr. 44/2004 nende välismaalaste sotsiaalsest integratsioonist, kellele on antud teatud liiki kaitse või õigus viibida Rumeenias, edasiste muudatuste ja täiendustega.

Kes võivad tunnustamist taotleda?

Iga inimene, kel on teaduskraad, kvalifikatsiooni tõendav tunnistus või mõni muu dokument, mille on välja andnud välismaal tunnustatud kool, kolledž või ülikool, võib tunnustamist taotleda.

Kes võivad taotleda diplomite ja kvalifikatsioonide tunnustamist?

Küpsustunnistuse või kraadiõppe diplomite, samuti kvalifikatsioonide tunnustamiseks tuleb esitada avaldus koos seda tõendavate dokumentidega Diplomite Tunnustamise Ja Samaväärsuse Riiklikule Keskusele (National Centre for Recognition and Equivalence of Diplomas - CNRED), mis on Haridus-, Teadus-, Noorte ja Spordiministeeriumi koosseisus (Ministry of Education, Research, Youth and Sports - MECTS) töötav asutus.

Ülikoolile eelnevate õpingute (klassid I – XII) jätkamiseks tuleb taotlus esitada Kooli Inspeksioonile, mis haldab kooli, kus taotleja soovib oma õpinguid jätkata. Inspeksioon edastab taotluse Diplomite Tunnustamise Ja Samaväärsuse Riiklikule Keskusele.

Kes otsustab?

CNRED on asutus, mis otsustab diplomite ja kvalifikatsioonide tunnustamise.

CNRED võib:

- tunnustada diplomit või professionaalset kvalifikatsiooni;
- tunnustada diplomit või professionaalset kvalifikatsiooni, kehtestades tasakaalustavaid meetmeid (teadmiste testid / teised eksamid või internatuurid / õppeperiood);
- keelduda diplomit või professionaalset kvalifikatsiooni tunnustamast, põhjendades oma otsust.

Mis on automaatne tunnustamine?

Automaatne tunnustamine on lihtsustatud protseduur. CNRED praktikas ei vaadata regulaarselt läbi nende dokumente, kellel on õigus automaatsele tunnustamisele.

Millal diplomeid automaatselt tunnustatakse?

Diplomeid saab tunnustada automaatselt, kui:

- sama asutuse poolt väljastatud diplomeid on varem tunnustatud (seda vaid siis, kui diplom on välja antud Euroopa Liidus või Euroopa Majanduspiirkonnas tunnustatud haridusasutuse poolt);
- Rumeenia ja diplomi väljastanud riigi vahel on sõlmitud leping, mille kohaselt tunnustatakse selle riigi koolide ja ülikoolide väljastatud diplomeid ilma uurimiseta.

Mis on tunnustamisprotseduuri sisu?

Ülikooli- ja kraadiõpingute puhul jälgib CNRED, kas välisriigis toimunud õpingud sarnanevad Rumeenia süsteemile järgmistes punktides:

- kõrgharidusasutuse tase, kus õpe on läbi viidud;
- diplomi tase;
- õppeaastate arv / ainepunktide arv;
- õppevaldkond, profiil, spetsialiseerumine;
- õppeplaan / vastav töökoormus;
- professionaalne kvalifikatsioon (diplomi lisa) Rumeenias reguleeritud kutsealade puhul.

Ülikoolile eelnevate õpingute puhul tunnustatakse küpsustunnistusi tavaliselt automaatselt, ent erinevuste esinemisel võib CNRED vajadusel määrata eksameid või lisaõpinguid.

Kui isik on kodumaal õppinud I – XII klassis, on alaealine ning omab põgeniku staatust või täiendavat kaitset, võib ta ühe õppeaasta jooksul osaleda rumeenia keele kursusel. Selle aasta lõpus hindab komitee isiku rumeenia keele oskust ja otsustab, millisesse klassi ta võib õppima asuda.

Kui täisealine isik, kes on kodumaal õppinud I – XII klassis, tahab Rumeenias jätkata kodumaal alustatud õpinguid ja omab varasemaid õpinguid tõestavaid dokumente, võetakse ta õppima välismaal lõpetatud klassile vastavasse klassi.

Kui kaua tunnustamisprotsess kestab?

Ülikooli- ja kraadiõppe puhul:

- maksimaalselt 45 päeva täieliku dokumentatsiooni esitamiskuupäevast CNREDile;
- maksimaalselt 10 päeva automaatse tunnustamise puhul lihtsustatud korras;
- 5 päeva kiireloomuliste juhtumite puhul, mis on dokumentidega põhjendatud ja tõendatud;
- PhD diplomite puhul on tunnustamisprotseduuri kestus 90 päeva.

Ülikoolieelsete õpingute puhul:

- 30 päeva täieliku dokumentatsiooni esitamiskuupäevast CNREDile;
- 3 päeva kiireloomuliste juhtumite puhul, mis on dokumentidega põhjendatud ja tõendatud.

Diplomite või tunnistuste tunnustamist tõendavaid dokumente nimetatakse ***tunnustustõenditeks*** (*Certificates of Recognition*).

Ülikoolile eelnevate (klassid I – XII ja/või keskkoolile järgnevad koolid) õppeasutuste õpingudokumentide tunnustustõendeid väljastab CNRED.

Kõrghariduse (bakalaureuseõpe, magistriõpe, doktoriõpe, järel doktorantuur) õpingudokumentide tunnustustõendeid väljastab CNRED pärast seda, kui on saanud Haridus-, Teadus-, Noorte ja Spordiministeeriumi heakskiit.

Millal võidakse tunnustamisest keelduda?

Diplomeid või tunnistusi ei tunnustata, kui:

- tunnustamiseks esitatud diplomi on välja andnud päritoluriigis tunnustamata haridusasutus;
- kontrollimisel ilmneb, et tunnustamiseks esitatud diplom ei ole ehtne.

CNRED esitab 5 tööpäeva jooksul kirjalikud põhjendused diplomi mittetunnustamiseks.

Lühendite loetelu

VÕTA	Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine
KHK	Kutseharidus ja -koolitus
KH	Kõrgharidus
ÕV	Õpiväljundid
MoU	Vastastikuse mõistmise memorandum (ingl k Memorandum of Understanding)
ÕL	Õppeleping
ECVET	Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteem (ingl k European Credit System for Vocational Education and Training)
ECTS	Euroopa ainepunktisüsteem (ingl k European Credit Transferable System)